

СТ А Н О В И Щ Е

от

доц. д-р СЕРГЕЙ ТОДОРОВ НАЙДЕНОВ,
професионално направление 3.8. „Икономика“,
научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“,
катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ към СА
„Д. А. Ценов“- Свищов

Относно: Участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“, обн. в ДВ бр. 21/07.03.2023 г.

I. Представяне на кандидата

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“, обн. в ДВ бр. 21/07.03.2023 г. за нуждите на катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ към СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, участва единствено гл. ас. д-р **Емил Бориславов Николов.**

II. Основание за написване на становището

Настоящото становище се изготвя на основание чл.5, ал.1 и чл.121, ал. 1 и ал.2 от ПРАССА, Заповед № 364 / 02.05.2023 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов, базирана на Решението на Факултетния съвет при факултет „Производствен и търговски бизнес“ (Протокол № 8/ 26.04.2023

г.), изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов и проведено първо заседание на научно жури (Протокол № X/ 15.05. 2023г.).

III. Персонална характеристика на кандидата

Гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов е роден на 16.02.1982 година в град Свищов.

Образование:

През 2000 г. завършва средно специално образование в специалност „Бизнес – администрация“ на ДТГ „Димитър Хадживасилев“ – Свищов (диплома Серия В-2000, № 005253, рег. № 5361/43 от 03.07.2000 г.)

През 2004 г. става бакалавър по „Стопанско управление“ в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов (диплома Серия СА – 2004, № 029926, регистрационен № 52065/20.10.2004 г.)

Година по-късно – през 2005 година завършва и ОКС магистър отново по специалност „Стопанско управление“ в същото висше училище (диплома серия СА – 2005, № 035926, рег. № 56637/30.11.2005 г.).

През 2006 година е зачислен като редовен докторант към катера „Индуриален бизнес и предприемачество“ на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“, като през 2009 година придобива ОНС „доктор“, след успешна защита на дисертационен труд на тема „Устойчивост на фирмената конкурентоспособност“ (диплома № 33628 от 14.12.2009 г.).

С цел повишаване на квалификацията и уменията си Емил Николов е участвал в редица обучения и специализации, сред които: „Виртуална учебна среда Moodle“, „Управление на проекти“, „Управление на проекти с Microsoft Project“, „Обучение за обучители – базов курс“, „Приложение на казусния метод при обучение на студенти по икономика“, „Публикуване в реферирани издания с импакт фактор“, „Трансфер на технологии и закрила

и управление на интелектуалната собственост“, „Обекти на интелектуалната собственост – същностни аспекти и възможности за генериране на икономически растеж“, „Основи на програмирането с Java“ и др.

Владее английски език (самостоятелно ниво), и руски език (основно ниво).

Трудов опит:

Трудовият опит на Емил Николов стартира през 2006 година, когато още като студент в ОКС „магистър“ започва работа като „Икономист“ в „Свилоса“ АД - Свищов. След придобиване на ОНС „доктор“ през 2009 година кандидатът е назначен като асистент в катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ на Стопанска академия „Д. А. Ценов“, а година по-късно (през 2010 година) става главен асистент. Към месец юни 2023 година общият трудов стаж на кандидата е 14 години и 4 месеца, от които 13 години и 7 месеца като асистент/главен асистент в Стопанска академия. От 2016 година кандидатът е катедрен Еразъм координатор.

Проекти:

След защита на ОНС доктор, гл. ас. д-р Емил Николов е участвал в шест научноизследователски проекта, финансирани от държавната субсидия за научна дейност, включително един самостоятелен проект, един проект като ръководител и четири като член на екипа. Участвал е също така в един проект за частично финансиране на научен форум.

Мобилности:

Кандидатът е участвал в шест краткосрочни мобилности с цел преподаване по програма „Еразъм +“ (Хърватия – 2 мобилности, Молдова, Чехия, Черна Гора и Северна Македония) и една по проект BG05M2OP001-2.016-0004-C01 „Икономическото образование в България 2030“ на програма „НОИР“, осъществена в Румъния.

Членства:

От 2021 година Емил Николов е член на „Българската асоциация на КСО специалистите (БАКСОС), а от 2023 година е член на Управителния съвет на асоциацията.

IV. Обща (количествена и качествена) оценка на учебно – преподавателската работа

От представената **служебна справка** за академичната заетост на гл. ас. д-р Емил Николов за обучението на студенти в ОКС „бакалавър“ през последните пет години се установява, че тя е над утвърденият за Висшето училище норматив. За последните пет години средногодишният брой часове аудиторна заетост на Емил Николов е 611,14 часа при норматив от 500 часа. Натовареността по учебни години е както следва: 2018/2019 – 795 часа, 2019/2020 – 402 часа, 2020/2021 – 535 часа, 2021/2022 – 668.7 часа, 2022/2023 – 655 часа.

Задължителен елемент от общата оценка на учебно – преподавателската работа на всеки кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“ е неговото участие в осигуряването на учебния процес с качествени лекционни курсове. В този аспект кандидатът по конкурса участва в разработването и преподаването на **14 лекционни курса - 8 лекционни курса в ОКС бакалавър и 6 в ОКС магистър**. По-конкретно това са: *бакалавър* (Икономика на предприятието, Управление на човешките ресурси, Управление на конкурентоспособността на индустриалното предприятие, Мениджмънт на малкото предприятие, Управление на проекти в индустрията, Предприемачество, Предприемачество – Първа част, Предприемачество – Втора част); *магистър* (Мениджмънт на корпорациите, Антикризисно управление на корпорацията, Управление на аутсорсинг проекти, Управление на знанията, Иновационно предприемачество, Корпоративно предприемачество).

Посочените **количествени и качествени параметри** на учебно – преподавателската работа на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ не само са достатъчни, но и дават **основание да се изрази много добра оценка за професионалното му равнище в рамките на аудиторната и извън аудиторната заетост.**

V. Обща (количествена и качествена) оценка на научните изследвания и изследователската дейност

Количествената характеристика на научните изследвания и изследователската дейност на гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов е изготвена въз основа на данни от списъците на публикациите, представени от кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“. В цифрово и структурно изражение тя е следната: **общ брой публикации – 34 бр.**, от тях **самостоятелни – 21 бр.** и **съвместни – 13 бр.** (студии – 7 бр., статии – 2 бр., доклади – 4 бр.), публикации в **Scopus и Web of Science - 1 бр.** (доклад - (Група Г 6.1., съвместен)), публикации на **английски език - 2 бр.** (статия – (Група Г 7.15.), доклад – (Група Г 6.1., съвместен)).

За подготвеността на кандидата за конкурса в този раздел свидетелства и справката за броя на страниците за участие. Кандидатът участва в конкурсът с **общо 714 страници**, разпределени както следва: монография – 184 стр., студии – 275 стр., статии – 95 стр., доклади - 160 стр.

Публикациите на кандидата по вид са както следва: монография – 1 бр., студии – 8 бр., статии – 6 бр., доклади – 19 бр. За посочените в списъците заглавия и библиографски данни на монографичния труд и равностойните публикации в специализирани научни издания, и на докладите, гл. ас. д-р Емил Николов е удостоверил писмено със съответните справки, че не повтарят представените за придобиване на ОНС „доктор“.

Точките от публикациите които събира гл. ас. д-р Емил Николов съгласно установените критерии са **276,52** при изискуеми минимум 200 точки.

От представените данни е видно, че в количествен аспект научните публикации на кандидата за академичната длъжност „доцент“ надвишават минималните законови изисквания в това отношение. Но не по-маловажни са и качествените характеристики на направените изследвания. В тази връзка ще акцентирам върху качествата на монографичното изследване, което за мен е своеобразен синтез на научната дейност на автора до момента.

Внимание следва да се обърне и върху положителните качества на авторските текстове на гл. ас. д-р Емил Николов в представените учебници по конкурса. В тях авторът е съумял въз основа на общоприетите икономически принципи да очертае особеностите на средата и е представил виждания за управлението на отделните елементи, подвластни на нея. Това е постигнато благодарение на задълбочена индивидуална професионална подготовка и практическо приложение на дидактическата постановка за движение на познанието от известното към неизвестното.

Например, Академичният учебник със заглавие „Управление на проекти в индустрията“ (160 стр.) е обсъден и приет на заседание на катедрения съвет на катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ (Протокол № 20/25 юни 2019 година), след избор на двама вътрешни рецензенти (протокол № 9/4 февруари 2019 година), приемане на вътрешните рецензии (протокол № 11/5 март 2019 година) и отразяване на бележките на рецензентите (проф. Л. Варамезов и проф. А. Денева).

Тези публикации представят автора не само като способен университетски преподавател, но и като изследовател.

Останалите научни публикации от приложеният списък по конкурса са също в областта на индустриалният бизнес. В тях се изследват актуални практико – приложни проблеми на този важен икономически отрасъл.

Анализират се възможности за неговото усъвършенстване и моделиране в контекста на предизвикателствата пред съвременната бизнес среда.

Всичко това показва, че изследователската дейност в областта на индустрията на гл. ас. д-р Емил Николов има разностранен характер и подчертан стремеж да се обхванат значимите проблеми на индустриалният бизнес както в теоретичен, така и в практико – приложен аспект.

Публикациите са фокусирани основно в областите на корпоративната социална отговорност и нефинансовото докладване, предприемачеството, управлението на проекти в индустрията, управлението на знанията и обучението на персонала.

Разглежданите теми са актуални, задълбочено изследвани и авторово интерпретирани, което е основание за **даване на висока оценка на научните изследвания и изследователската дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“**.

VI. Характеризиране на научните приноси

Приносите на гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов могат да бъдат обособени в следните три направления: научни; научно-приложни; научно-приложни приноси с учебно-методичен характер. Те са коректно дефинирани и обособени в Справката за научните и научно-приложни приноси в представените за рецензиране публикации и материали от кандидата.

A) Научни приноси:

1. Научни приноси с теоретичен характер

Систематизирана и доразвита е теорията на корпоративната социална отговорност от гледна точка на нейната същност и историческо развитие, характеристики, ефекти, принципи, основни теории, направления, таксономия, инициативи и инструменти, и подходи за нейната оценка. Предложена е авторова дефиниция за същността на корпоративната

социална отговорност и интегриран модел за нейните основни и второстепенни направления за реализация. Разработена е класификация на позитивните ефекти от КСО, включваща двадесет и три възможни ефекта, групирани в пет направления (маркетинг, човешки ресурси, финанси, риск и управление). [Монография, Група Г публикации 7.5., 7.6., 7.7., 7.8., 7.9.].

Изяснени са основни аспекти, свързани със същността, мотивите и формите на проява на корпоративната социална безотговорност. Утвърждава се извода, че по своята същност тя не може да бъде разглеждана като липса на корпоративна социална отговорност, поради което едно предприятие може да бъде едновременно социално отговорно и социално безотговорно. Систематизирани са тридесет основни форми на проявление на корпоративната социална безотговорност, в зависимост от заинтересованите страни, засегнати от тяхното проявление. [Група Г публикация 7.1.].

Доразвито е научното познание, посветено на докладването на нефинансова информация като са критично анализирани изследванията посветени на нейната: същност, развитие, ефекти и бариери, структури, качествени характеристики и одитиране. Идентифицирана е тенденцията на трансформация на нефинансовото докладване от доброволен към нормативно регламентиран процес. [Монография, Група Г публикации 7.8., 7.11., 7.14., 7.15., 7.17., 9.2.].

Доразвита е теорията посветена на фирмените знания – тяхната същност, значение, видове, процеси и модели. [Група Г публикации 7.22., 7.23., 9.5., 9.6., 9.8.].

Б) Научно-приложни приноси:

1. Научно-приложни приноси с методически характер

Разработена е методика за оценка и анализ на интегрирането на нефинансовото докладване в бизнес организациите. Методиката се базира

на публично достъпни данни и информация, и се реализира като последователност от шест основни етапа [Монография, Група Г публикации 9.2., и 7.11.].

Разработен е секторно ориентиран методически инструментариум за оценка на корпоративната социална отговорност, отразяващ особеностите на предприятията, произвеждащи велосипеди. [Група Г публикация 9.4.].

Разработен е концептуален визуален модел за управление на фирмените знания в стопанските организации, включващ следните шест основни процеса: диагностика на наличните знания и на потребностите от знания; придобиване на знания; извличане и формализиране на скрити знания; картографиране на знания; съхраняване на знания; разпространяване на знания. [Група Г публикации 9.5., 9.6., 9.8., 7.22., 7.23.].

2. Научно-приложни приноси с емпиричен характер

Оценени са степента на разпространение и качеството на нефинансовото докладване сред българските бизнес организации. Процесът е изследван в различни разрези – сред най-големите български предприятия, сред най-големите държавни компании, сред компаниите-членки на Глобалния договор на ООН, сред най-търгуваните на БФБ дружества, според използваната структура за докладване. На тази база са идентифицирани проблемни области и са дефинирани препоръки и решения. [Монография, Група Г публикации 6.1., 7.3., 7.11, 7.12., 7.15., 7.17., 9.2.].

Апробирана е (в шест от девет функциониращи предприятия) авторова отраслово ориентирана методика за оценка на корпоративната социална отговорност в предприятията, произвеждащи велосипеди в България. Оценена е тяхната корпоративна социална отговорност и са идентифицирани силните и слабите им страни в тази област. [Група Г публикация 9.4.].

Проучено и анализирано е проявлението на корпоративната социална отговорност сред предприятията от различни сектори и отрасли на българската икономика – земеделски кооперации, туристически предприятия, мобилни оператори. [Група Г публикации 6.1., 7.3., 7.4., 7.5., 7.10., 9.2.].

Проучена е еволюцията във времето на корпоративната социална отговорност на европейско и национално ниво, като са идентифицирани основни етапи, инициативи, автори и авторски изследвания. [Група Г публикации 7,6 и 7.8].

Оценена и анализирана е степента на използване на Комюникетата за напредъка, като инструмент за оповестяване на нефинансова информация, от българските предприятия, членуващи в Глобалния договор на ООН. Идентифицирани са съществуващите проблеми и са предложени възможни решения. [Монография, Група Г публикации 7.11., 7.12., 9.2.].

Установени са предприемаческите нагласи и поведение на студентите от три висши училища в България, и са идентифицирани пречките и възможностите за стимулиране на предприемачеството сред тези лица. [Група Г публикации 9.1. и 9.3.].

Разкрити са важни за българските предприятия проблеми в областта на обучението на персонала и са формулирани изводи и препоръки, които могат да послужат за усъвършенстване на процеса на обучение. [Група Г публикации 7.19., 7.21., 7.21. и 9.5.].

Така формулираните постижения приемам като значими за науката и практиката. Приносите са изцяло дело на кандидата и са резултат на последователна и целенасочена дейност.

VII. Академична известност

В академичната общност и извън нея гл. ас. д-р Емил Николов е известен като отговорен човек. Неговата способност да комуникира

професионално както с колеги – преподаватели, с представители от практиката, така и със студенти е безспорно призната и допринася за високото качество на осъществяваните от него учебно – преподавателска и научно – изследователска дейности.

Представените справки за цитиранията на гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов разкриват, че същият притежава необходимата известност сред научната общност за заемане на длъжността „доцент“. Приложената справка за цитиранията на кандидата наброява общо 16 бр. цитирания, като 4 бр. от тях са в 2 монографии (4 цитирания по 10 точки – 40 точки), и 12 бр. в нереферирани списания с научно рецензиране в 10 публикации (12 цитирания по 5 точки – 60 точки). При минимални изисквания от 50 точки, кандидатът има общо 100 точки.

Освен цитиранията, като доказателство за добра научна разпознаваемост на автора сред научните среди е участието му от една страна в редица научни конференции в страната и чужбина и от друга, като член на екипи по научни проекти.

Посоченото по горе **формира мнението, че кандидатът има съответстваща известност за придобиване на академичната длъжност „доцент“.**

VIII. Допуснати слабости, критични бележки, препоръки

Не регистрирам значими слабости или пропуски в предоставените материали по конкурса.

Основната ми препоръка към кандидата - гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов е на база натрупаният опит като преподавател и изследовател по отношение набирането и анализирането на статистическа информация, провеждането на научни изследвания и публикуване на резултатите от тях в национални издания да прибави и малко смелост и да реализира публикации в реферирани и индексирани в световни бази данни научни издания.

IX. Обобщена оценка

В заключение, представените материали по конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ на единствения кандидат гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов разкриват, че той е изграден и утвърден преподавател и изследовател, който тясно свързва преподавателската, научноизследователската и научноприложната дейност и **е покрил в количествено и качествено отношение нормативните изисквания** на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и съответно минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.8 Икономика и Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в СА "Д. А. Ценов"- Свищов.

Предоставените материали достоверно отразяват дейността на кандидата. Те са валидирани от съответните длъжностни лица от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Всичко това ми дава основание да декларирам положителната си оценка за преподавателската и научноизследователската дейност на кандидата и своята подкрепа и предлагам на уважаемите членове на научното жури гл. ас. д-р Емил Бориславов Николов да заеме академичната длъжност "Доцент" в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“ за подкрепа на преподавателската и изследователска работа на Катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“.

18. май. 2023г.

гр. Свищов

Рецензент

/доц. д-р Сергей Найденов /